

DANSK KVINDESAMFUNDS FREMTID.

At Kvindevalgrettens Indførelse i Danmark vil overflødig gøre Dansk Kvindesamfund og de andre nu eksisterende Kvindeforeninger, der har politisk Valgret paa deres Program, er en Anskuelse, der i denne Tid — navnlig fra Mændenes Side — jævnlig bliver fremsat. Disse Foreninger, hedder det, maa betragte deres Opgaver som løste, idet det tilstræbte Maal er naaet.

En Del af Dansk Kvindesamfunds Medlemmer har sikkert samme Opfattelse. Men det derfor ikke kunde være gavnligt, at Spørgsmaalet blev draget frem i „Kvinden og Samfundet“ inden Valgrettens Komme. Forholdet er jo sikkert det, at for mange staar Valgretten som Kvindesagens Maal — de sidste Aars ihærdige Agitation derfor kan jo have bidraget dertil. Og ganske vist er der med Valgretten naaet et Maal af største Betydning, men i Virkeligheden er den jo dog at betragte som *Middel* for det absolute og endelige Maal: Kvindernes Ligestilling med Mændene i alle Samfundsforhold. Erkendelsen heraf er det da ogsaa, der har ledet Dansk Kvindesamfund ind paa Agitation for Valgretten. Ikke desto mindre indtager denne Forening dog en Særstilling; enhver, der har lidt Kendskab til dens Fortid, véd, at den i sit Arbejde ingenlunde altid har taget Sigte paa den politiske Valgret og Valgbarhed. Tværtimod. Man forsøgte ad mange Veje at forbedre Kvindernes Kaar; men man nølede — meget længe — med at proklamere Kravet om Valgretten. Om det nu var af den Grund, at man ikke klart saa Nødvendigheden deraf, eller fordi man som forsigtige Generaler indsaa, at et saa betydningsfuldt Skridt af indgribende Art for enhver Pris maatte forberedes saavel hos Lovgivningsmagten som i Kvindernes egen Verden, er for saa vidt af mindre Interesse for Nutidens Kvinder. Men ét er sikkert: man kan ikke være Dansk Kvinde-

samfunds Veteraner taknemmelige nok for, at de greb Sagen forsigtigt an og med ærlig Vilje, trofast Udholdenhed og aldrig svigende Interesse tog fat paa Løsningen af de foreløbige og forbedrende Opgaver — Opgaver, der er løst paa den Maade, at Kvinderne lidt efter lidt har lempet sig ind i forskellige Grene af det offentlige Samfundsarbejde i Stat og Kommune, har skaffet sig Adgang til selvstændigt Erhverv paa Omraader, hvor Mændene før var eneraadende, og derved blevet i **Stand til med større Vægt** at kunne stille Kravet om samme borgerlige og politiske Rettigheder som Mænd.

Dansk Kvindesamfund fortjener en ikke ringe Del af Æren derfor. Og vi, der i den nærmeste Fremtid haaber at opleve Kvindevalgrettens Sejrsdag i Danmark, vil med Tak og Beundring mindes de Kvinder, ja, og de Mænd, der gennem et ofte brydsomt Arbejde med ringe Tilslutning saa trofast har holdt ud i Kampen.

Men naar nu Kvinderne i Kraft af Valgretten er blevet „selvbestemmende“ i deres egne Sager, er da Dansk Kvindesamfund blevet overflødig?

Dette Samfund er jo upolitisk. Men Danmarks Kvinder vil ikke danne et „Kvindeparti“ med fælles Program og fælles Optræden. Det vilde være i høj Grad uheldigt, derved vilde Kvinderne komme til paa den politiske Skueplads at indtage „Kampstilling“ med Mændene som Modparti, og det vilde være „unaturligt“. Thi Mændene har — mere eller mindre godvilligt — indbudt Kvinderne til Deltagelse i det politiske Arbejde, og dette bør drives som „Fællesforetagende“, om Udbyttet skal blive tilfredsstillende. Det vil med andre Ord sige, at Kvinderne i Fremtiden maa slutte sig til det Parti, hvis Program og Politik vil hidføre de Samfundstilstande, der synes dem mest retfærdige og heldbringende. Og det staar

saa til Kvinderne at skaffe sig den Indflydelse paa Partiet, at det præges deraf.

At paastaa, at Flertallet af Danmarks Kvinder er „modne“ til at finde den rette Plads i Partipolitiken, vilde være dristigt. Siden de fik kommunal Valgret, har man jo unægtelig set tragikomiske, for ikke at sige sørgelige, Eksempler paa, at Kvinder har villet lade sig bruge som ivrige Agitatorer for Lister, hvorpaa der ikke fandtes Kvinder, ja, hvis Kandidater ingenlunde finder deres Krav om Valgret berettiget. — Imidlertid bør man ikke af den Grund blive Sortseer — politisk Selvstændighed og „Modenhed“ er jo heller ikke alle mandlige Vælgeres „Særkende“!

Men Kvindernes Gaaen op i de forskellige politiske Partier vil dog ikke hindre, at der ogsaa i Fremtiden vil være en „Kvindesag“, der maa kunne vinde almindelig Tilslutning. Her ligger Dansk Kvindesamfunds Fremtidsopgave. Af største Betydning vil det være, om en upolitisk og upartisk Forening fremdeles kan trække „de rene Kvindeliner“ op. Og det bør netop være *Dansk Kvindesamfund*, der skal paatage sig denne Opgave — dets Fortid gør det selvskevet dertil. Der bliver Arbejde nok at samle sig om. I Besiddelse af de politiske og borgerlige Rettigheder kan Kvinderne ikke i Fremtiden unddrage sig en „tvungen Værnepligt“ — de vil det sikkert heller ikke. At finde de Former, hvorunder den kvindelige Ungdom kan aftjene denne til Gavn for sig selv og til Nytte for Samfundet, er en af disse Fremtidsopgaver. Paa Lovgivningens og Forvaltningens Omraade vil der være Punkter nok, hvor Dansk Kvindesamfund kan sætte sin Pefinger for at hidføre forbedrende Ændringer og Tilføjelser.

En Hovedbetingelse vil det her være, at Foreningen fremdeles er uden socialt Særpræg og politisk Farve. Thi man kan ikke i Frem-